

Onderstaand artikel is van de hand van Dr. B. van Hilten, neuroloog in het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) en lid van de medische adviesraad van de Nederlandse Vereniging van Dystoniepatiënten.

Dystonie wordt al vele jaren gedefinieerd als een aandoening waarbij een spier of spiergroepen op een onwillekeurige wijze aanspannen en hierdoor aanleiding geven tot abnormale bewegingen of een afwijkende stand van de gewrichten die met deze spieren te maken hebben. Op het eerste gezicht lijkt dystonie een puur motorisch verschijnsel te zijn. De laatste jaren daarentegen zijn er steeds meer aanwijzingen dat dystonie een motorisch antwoord is op een verkeerde verwerking van gevoelsinformatie in het centrale zenuwstelsel.

Over het gehele lichaam wordt het "gevoel" gemeten en doorgegeven aan het centrale zenuwstelsel. Er zijn meerdere soorten gevoel zoals het voelen van aanraking, pijn, temperatuur en de stand en spanning van spieren en gewrichten. Uiteraard heeft voelen alleen zin als daar ook een gevolg aan gegeven kan worden. Als voorbeeld geldt het snel terugtrekken van de hand als deze bijvoorbeeld een hete pan aanraakt. Net zo belangrijk is het voelen van de stand van de spieren en gewrichten dat noodzakelijk is om goed te kunnen bewegen.

Al langere tijd bestaan er aanwijzingen dat "het gevoel" bij patiënten met dystonie een belangrijke rol speelt bij het beïnvloeden van de ernst van de dystonie. Zo wordt de ernst van de dystonie van spieren die met de mond te maken hebben (oromandibulaire dystonie) gunstig beïnvloedt door gebruik van kauwgom. Waarschijnlijk is dit het gevolg van het gevoel dat ontstaat door voortdurend te kauwen. Patiënten met een cervicale dystonie (torticollis) kunnen de stand van het hoofd verbeteren door de huid van de kin of wang aan te raken. Aan de andere kant kan dystonie ook erger gemaakt worden door teveel aan gevoel. Uit een recent onderzoek met patiënten die last hebben van schrijfkramp bleek dat in rust (als er nog geen dystonie aanwezig is) het toepassen van vibratie op de onderarm de kramp deed ontstaan. Het gevoel van vibratie wordt in de spieren gemeten en doorgegeven aan het centrale zenuwstelsel waar het op verkeerde wijze verwerkt wordt.

Sommige geneesmiddelen kunnen de verwerking van het gevoel in het centrale zenuwstelsel gunstig beïnvloeden. Middelen als benzodiazepines (diazepam, clonazepam) en baclofen verminderen de doorgifte van binnenkomend gevoel in het ruggenmerg. Op deze wijze zijn deze middelen in staat de spierspanning te verminderen. Wellicht zullen deze nieuwe inzichten in dystonie leiden tot verdere ontwikkelingen in de behandeling van dystonie.

Oktober 2000